

BARDZO MŁODA KULTURA W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

2023 2025

**DZIAŁAMY W CELU:
PODMIOTOWEGO UCZESTNICTWA
MŁODZIEŻY W KULTURZE
I WZMACNIANIA PARTNERSTW LOKALNYCH**

**W RAMACH PROGRAMU:
INSPIRUJEMY, INTEGRUJEMY
I WSPIERAMY LUDZI ORAZ IDEE
FINANSUJEMY LOKALNE PROJEKTY KULTUROWE**

INSTYTUT KULTURY

RAPORT EWALUACYJNY

25

UDZIAŁ W PROGRAMIE JEST W 100% BEZPŁATNY!

**INFO@INSTYTUTKORFANTEGO.PL
WWW.INSTYTUTKORFANTEGO.PL**

Spis treści

REALIZACJA PROJEKTÓW LOKALNYCH REALIZOWANYCH W BMK 2025 – WOJ. ŚLĄSKIE	3
EVALUACJA PROJEKTÓW LOKALNYCH	4
NAZWA PROJEKTU LOKALNEGO: MANGOKON.....	4
NAZWA PROJEKTU LOKALNEGO: RUSZMY JASTRZĘBIE!.....	7
NAZWA PROJEKTU LOKALNEGO: „HEJ TAM WYSOKO W GÓRACH JUHASI GRAJÓM”	11
NAZWA PROJEKTU LOKALNEGO: KONGRES PRZYSZŁOŚCI	14
POSUMOWANIE RAPORTU	19

Realizacja projektów lokalnych realizowanych w BMK 2025 – woj. śląskie

Realizacja projektów lokalnych realizowanych w BMK 2025 – woj. śląskie Kluczowym elementem powodzenia Programu w 2025 roku była realizacja Projektów Lokalnych współtworzonych przez Partnerstwa Lokalne w województwie śląskim. Każdy z projektów wyróżniał się odmienną specyfiką, grupą docelową i obszarem działania, funkcjonując w standaryzowanych ramach opracowanych przez Biuro Programu, a jednocześnie silnie zakorzeniając się w lokalnych diagnozach i doświadczeniach młodych. Partnerstwa Lokalne, wspierane przez dedykowanych animatorów z Biura Programu, mogły skupić się na budowaniu relacji ze społecznością, współpracy z lokalnymi podmiotami, tworzeniu treści oraz realizacji założeń powstałych w procesie edukacyjnym. Animatorzy zapewniali wsparcie merytoryczne i organizacyjne podczas kluczowych wydarzeń, jednocześnie pozostawiając Partnerstwom pełną autonomię w zakresie decyzji programowych i sposobu pracy. Dzięki temu działania były elastyczne, oparte na realnych potrzebach młodych i dostosowane do specyfiki lokalnych środowisk.

Współpracę z Operatorem podjęły Partnerstwa Lokalne wyłonione w naborze, w dużej mierze złożone z przedstawicieli młodego pokolenia, m.in.:

- Projekt Lokalny: „RuszMY Jastrzębie!” - młodzieżowo-instytucjonalne partnerstwo w Jastrzębiu-Zdroju, rozwijające plenerowe wydarzenie na Ośrodku Wypoczynku Niedzielnego jako przestrzeń integracji, muzyki i aktywności twórczych młodych.
- Projekt Lokalny: „MANGOCON – Częstochowa” - partnerstwo oparte wokół biblioteki, tworzące bezpieczne, darmowe wydarzenie dla młodych odbiorców kultury fanowskiej (manga, gry, cosplay) i przekształcające bibliotekę w otwartą przestrzeń spotkania.
- Projekt Lokalny: „Hej tam wysoko w górach juhasi grajóm” - partnerstwo z Ustronia, koncentrujące się na widoczności lokalnych motywów kulturowych, pracy z dziedzictwem i współpracy z muzeum, m.in. poprzez wspólną pracę nad banerem i działaniami warsztatowymi.
- Projekt Lokalny: „Kongres Przyszłości” – Sosnowiec - inicjatywa łącząca tematy młodych, technologii i relacji, realizowana w formule kongresu z panelami, quizem o cyberbezpieczeństwie i spotkaniami z przedstawicielami różnych środowisk (służby, eksperci, liderzy społeczni).

Ewaluacja projektów lokalnych. Każdy Projekt Lokalny podlegał ewaluacji on-going, realizowanej przez Operatora w trybie zdalnym (kontakt roboczy z Partnerstwami, monitoring postępu działań, konsultacje z animatorami), oraz ewaluacji ex-post zgodnej z rekomendacjami NCK. Ewaluacje ex-post były prowadzone w terenie przez badacza Biura Programu BMK i miały formę spotkań warsztatowych z trzonem Partnerstwa Lokalnego (młodymi i dorosłymi współorganizatorami), realizowanych w naturalnym otoczeniu projektów. Taka formuła pozwalała zebrać pogłębione refleksje młodych i dorosłych, uchwycić znaczenie projektów z perspektywy lokalnych

społeczności oraz osadzić wnioski w kontekście relacyjnej i środowiskowej pracy BMK.

Ewaluacja Projektów Lokalnych

Każdy Projekt Lokalny podlegał ewaluacji on-going realizowanej przez Operatora zdalnie oraz ewaluacji ex-post (zgodnej z rekomendacjami NCK) przeprowadzonej w terenie przez badacza Biura Projektu BMK.

Nazwa projektu lokalnego: Mangokon

Data spotkania ewaluacyjnego: 3.11.2025

Początek / wprowadzenie

Celem spotkania ewaluacyjnego było zebranie refleksji uczestników na temat realizacji projektu: co było ważne, co się udało, czego się nauczyli. Uczestnicy, proszeni o dokończenie zdania „Nasz projekt był dla mnie...”, podkreślali otwartość na nowe wyzwania, doświadczenia i ludzi. Projekt określali jako „otwarcie drzwi do nowych możliwości”, „lekcję”, „wskazanie obszarów rozwoju” i „sprawdzenie siebie, czy dam radę stworzyć duże wydarzenie kulturalne”. Była to przestrzeń do weryfikacji własnych zainteresowań i umiejętności oraz poszukiwania kierunków rozwoju osobistego i zawodowego.

Diagnoza i start projekt

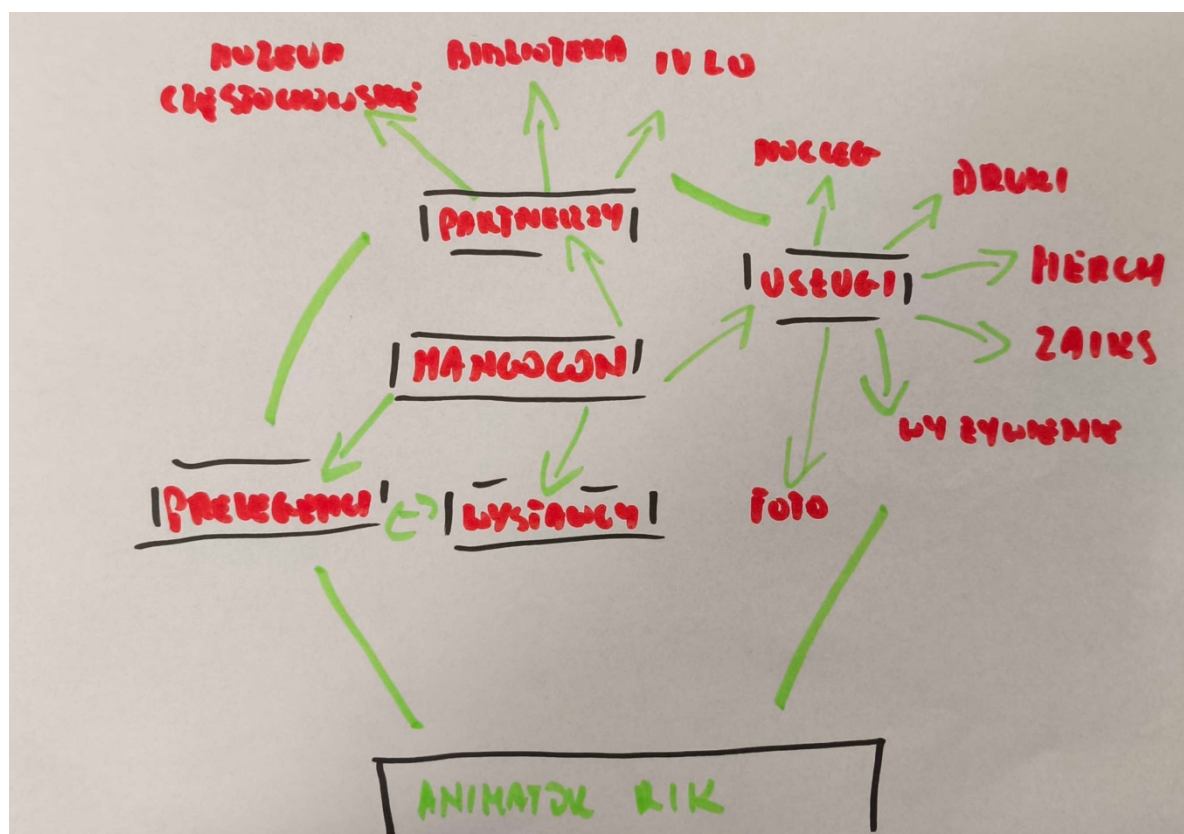
- **Geneza:** Pomysł miał swoje źródło we wcześniejszych doświadczeniach i zainteresowaniach uczestników. Już wcześniej pojawiały się inicjatywy kulturalne, lecz brakowało przestrzeni i środków na ich szerszą realizację.
- **Odkrycia:** Największym odkryciem w początkowej fazie okazała się olbrzymia potrzeba stworzenia bezpiecznego, darmowego miejsca dla młodych osób — zainteresowanie projektem przerosło oczekiwania zespołu. Wynikało z rozmów i obserwacji, że „kultura dla młodych” rzadko trafia faktycznie do tej grupy i jest projektowana przez osoby starsze, spoza ich świata.
- **Potrzeby:** Na poziomie indywidualnym pojawiały się motywacje związane z rozwojem, sprawdzeniem się w nowych rolach, poszerzaniem portfolio czy nabyciem kompetencji, które mogą przydać się poza biblioteką, w innych zawodowych kontekstach.

Realizacja

- **Przebieg pracy:** Praca nad projektem była wymagająca ze względu na ograniczenia czasowe, kolidujące wakacje, trudną dostępność szkół i prelegentów oraz pierwszy kontakt z wydarzeniem tej skali. Bardziej doświadczone osoby dzieliły się swoimi

umiejętnościami, lecz również uczyły się nowych rzeczy (np. obsługi social mediów).

- Co szło dobrze/co było trudne: Największym wyzwaniem okazała się logistyka (praca w wakacje, kontakt z partnerami, terminy, presja). Mimo to, współpraca w zespole oraz z częścią partnerów zewnętrznych przebiegała sprawnie. Wspierające były także relacje z osobami zaangażowanymi w projekt, choć pojawiały się trudności interpersonalne i organizacyjne (zarządzanie, rozdzielanie obowiązków, reakcja na nieprzewidziane sytuacje).
- Współpraca: Relacje młodzi–dorośli oraz z partnerami i instytucjami były kluczowe. Ważne okazało się wsparcie ze strony dyrekcji biblioteki, która aktywnie uczestniczyła w działaniach i przełamała dotychczasowy dystans. Zaskakujące były też pozytywne reakcje niektórych współpracujących prelegentów i większa niż oczekiwano aktywność społeczna, np. w środowisku cosplayerów.

Efekty i znaczenie

- Najważniejsze rezultaty: Projekt stworzył nową jakość — powstała społeczność wokół wydarzenia, a biblioteka zyskała uznanie jako miejsce otwarte na młodych i nowe zjawiska kulturowe (mangi, gry planszowe), a uczestnicy oraz kadra biblioteczna odkryli potencjał współpracy i relacji. Wzrosło także zainteresowanie samą biblioteką w społeczności lokalnej.

- Zmiany: W zespole pojawiły się nowe kompetencje, wzrosła pewność siebie, zacieśniły się relacje i poszerzyła sieć kontaktów, także między pokoleniami. W miejscu działania (biblioteka i jej otoczenie) wprowadzono „świeże spojrzenie” oraz inną energię instytucjonalną. Projekt wpłynął również na odbiór kadry (np. przełamanie stereotypu urzędnika), co szczególnie podkreślili uczestnicy.
- Doświadczenia i umiejętności: Uczestnicy wymieniali umiejętność prowadzenia social mediów, zarządzania wydarzeniem, współpracy w zespole i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, a także kontaktów z partnerami i promocji wydarzenia na nowych platformach. Podkreślali również wartość pogłębionych refleksji na temat własnych mocnych i słabych stron oraz odkrycia nowych ścieżek rozwoju.

Refleksja i przyszłość

- Nauka o sobie i współpracy: Projekt okazał się lekcją wytrwałości, konsekwencji, radzenia sobie z emocjami, lepszej komunikacji i rozróżnienia ról w zespole (kto się w czym dobrze czuje). Było to ważne odkrycie, zwłaszcza dla osób pierwszy raz zaangażowanych w duże wydarzenie.
- Co kontynuować/co zmienić: Kluczowe rekomendacje na przyszłość to silniejsze skupienie na promocji w nowych mediach społecznościowych (TikTok, Twitter/X), lepsza organizacja czasu, rozwijanie mocnych stron poszczególnych osób oraz szybsza diagnoza i precyzyjny wybór grupy odbiorców.
- Dokończenie zdania „BMK to dla mnie...”: BMK zostało zdefiniowane jako „szansa na rozwój i sprawdzenie siebie w działaniu”, „okazja do pogłębionej edukacji i kontaktu z osobami z branży”, „lekcja wykorzystania badań i refleksji jako elementu działania w kulturze”. Ważne były też relacje z prowadzącymi oraz otwarcie na nową perspektywę praktycznego działania w kulturze.

Wnioski

Wnioski z realizacji projektu BMK Częstochowa wskazują, że inicjatywa była istotnym impulsem dla rozwoju przestrzeni bibliotecznej i integracji społeczności młodych odbiorców, pokazując, że skuteczne działania bazują na autentycznym rozpoznaniu potrzeb oraz elastyczności zespołu. Ważnym osiągnięciem było wprowadzenie nowej jakości do lokalnego środowiska kultury poprzez aktywne zaangażowanie uczestników i wypracowanie nowych relacji zarówno w zespole, jak i z instytucjami partnerskimi.

Podsumowanie

Projekt BMK posłużył jako modelowe doświadczenie rozwoju kompetencji, budowania poczucia sprawczości wśród młodych, a także zmiany wizerunku biblioteki jako instytucji otwartej na potrzeby nowych grup. Efekty obejmują m.in.:

- pojawienie się stałej grupy odbiorców i nowych użytkowników biblioteki,
- wzrost kompetencji organizacyjnych i interpersonalnych zespołu,
- pozytywną zmianę postaw kadry instytucjonalnej,
- pogłębienie współpracy na poziomie międzysektorowym i międzypokoleniowym.

Wyzwania

Najważniejsze wyzwania ujawnione w trakcie ewaluacji to:

- ograniczenia czasowe wynikające z kalendarza szkolnego i wakacji oraz krótkiego okresu przygotowań do wydarzenia,
- trudność w pozyskiwaniu partnerów i prelegentów, komunikacji zespołu w momentach kryzysowych,
- presja związana z pierwszym tego typu wydarzeniem – brak wcześniejszych wzorców i doświadczenia.

Sposoby sprostania wyzwaniom

Aby sprostać tym wyzwaniom, kluczowe okazały się:

- wczesne planowanie i analiza kalendarza wydarzeń z uwzględnieniem konkurencyjnych inicjatyw,
- wykorzystanie nowych i popularnych kanałów komunikacji (media społecznościowe), dobór odpowiednich narzędzi promocji wydarzenia i skuteczna segmentacja grupy odbiorców,
- podział zadań w zespole według mocnych stron jego członków, wzajemne wsparcie oraz elastyczność w reagowaniu na nieprzewidziane okoliczności,
- otwarta komunikacja z dyрекcją oraz instytucjami partnerskimi, co umożliwiło zacieśnienie relacji i lepsze rozumienie potrzeb młodej społeczności.

Projekt BMK w Częstochowie nie tylko stał się impulsem do kolejnych działań na rzecz młodych, ale również wyznaczył nowe kierunki pracy dla całej biblioteki – podkreśla wagę relacji, autentyczności, rozwoju kompetencji zespołu i długofalowej pracy nad zmianą instytucji „od środka”.

Nazwa Projektu Lokalnego: **RuszMY Jastrzębie!”**

Data spotkania ewaluacyjnego: 30.10.2025

Diagnoza i geneza projektu

Ewaluacja projektu „RuszMY Jastrzębie” odbyła się 30 października w Jastrzębiu-Zdroju, w nieformalnej przestrzeni lokalnej pizzerii, z udziałem ok. 15 osób – głównych organizatorów, osób wspierających, uczestników diagnozy oraz lokalnego rapera, który pełnił rolę lidera muzycznego i promocyjnego wydarzenia. Już po szkoleniach partnerskich zespół miał ogólne przeczucie, że potrzebne jest działanie skierowane do młodych, ale dopiero diagnoza terenowa i spacer diagnostyczny uporządkowały te intuicje. Uczestnicy próbowali zlokalizować miejsca, w których młodzi realnie spędzają czas. Okazało się, że takich przestrzeni jest niewiele, a młodzieży brakuje bezpiecznego, otwartego miejsca, gdzie można swobodnie się spotkać, działać twórczo i integrować.

Kluczowy wniosek z diagnozy brzmiał:

- potrzeba przestrzeni outdoorowej, dobrze dostępnej komunikacyjnie, w której można zorganizować różnorodne aktywności młodzieżowe i sprzyjać integracji grup z różnych części miasta.

Jednocześnie partner instytucjonalny – Łaźnia Moszczenica – liczył, że działanie odbędzie się w jej przestrzeni. Wynik diagnozy wymagał przełamania tej pierwotnej koncepcji. W duchu podmiotowości młodych zdecydowano, że wydarzenie powinno odbyć się gdzie indziej, zgodnie z ich głosem. Po rozważeniu kilku opcji wybrano Ośrodek Wypoczynku Niedzielnego (OWN) – miejsce:

- dobrze skomunikowane,
- posiadające rozbudowaną infrastrukturę,
- dające możliwość rozproszenia aktywności na większej przestrzeni.

To przesunięcie z „oczywistej” przestrzeni partnera do przestrzeni wskazanej w diagnozie stało się ważnym sygnałem: głos młodzieży ma realny wpływ na decyzje projektowe.

Realizacja projektu

Realizacja „RuszMY Jastrzębie” przebiegała etapowo. Po intensywnym okresie przedwakacyjnym nastąpiło naturalne wyhamowanie - wakacje osłabiły dynamikę prac, część osób wyjechała, trudniej było zebrać pełny skład zespołu. W tym czasie w okrojonym składzie działało partnerstwo lokalne, które - we współpracy z Operatorem - prowadziło prace koncepcyjne nad formułą wydarzenia.

Przełom nastąpił pod koniec wakacji: ostatnie dwa tygodnie stały się czasem wzmożonej aktywności:

- dołączały kolejne osoby,
- dopinano ustalenia z kontrahentami,
- przygotowywano promocję,
- planowano logistykę i zabezpieczenie obsady na poszczególne zadania.

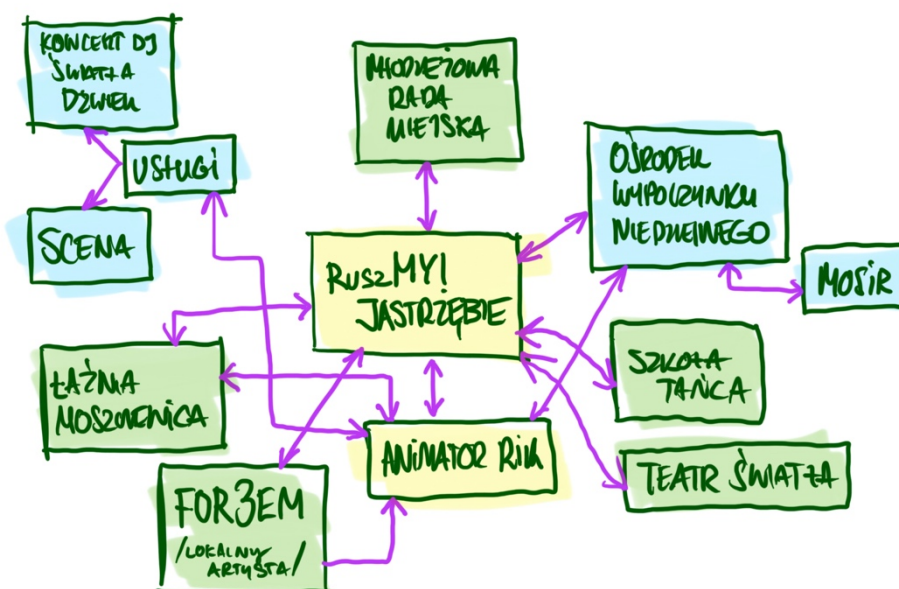
Wydarzenie odbyło się 6 września na terenie OWN. Zaprojektowano je jako rozproszoną imprezę plenerową, w której różne „wyspy aktywności” odpowiadały na różne zainteresowania młodych. Wśród działań znalazły się m.in.:

- strefa z kostką-pomnikiem, na której można było zapisać swoje przesłanie do świata i refleksje po wydarzeniu,
- aktywności animacyjne i działania taneczne,
- koncert DJ-ski,
- konkurs na najlepszy strój, wpisujący się w estetykę wydarzenia,
- koncert lokalnego rapera - headlinera wydarzenia, którego rozpoznawalna marka muzyczna silnie wsparła promocję i przyciągnęła publiczność.

Frekwencja została oceniona jako bardzo dobra, a uczestnicy podkreślali zarówno skalę obecności młodzieży, jak i międzypokoleniowy charakter wydarzenia – pojawili się także odbiorcy w różnym wieku, co w oczach młodych było dużą wartością.

Organizatorzy zwracali uwagę, że:

- prace produkcyjne były intensywne,
- wymagały dobrych kompetencji komunikacyjnych i współpracy,
- a podczas wydarzenia ważną rolę odegrało „łapanie tego, co trzeba zrobić” – spontaniczne włączanie się w zadania i wzajemna pomoc.

Efekty i wnioski

Nowa przestrzeń dla młodych i integracji

Najważniejszym efektem było stworzenie realnej przestrzeni spotkania:

- wydarzenie na OWN potwierdziło, że dobrze zorganizowany plener może przyciągnąć dużą liczbę młodych uczestników,
- integracja objęła zarówno młodzież z różnych środowisk, jak i osoby w innym wieku, co nadało przedsięwzięciu charakteru międzypokoleniowego,
- młodzi zobaczyli, że ich diagnoza nie była „na papierze” – wybór lokalizacji zgodny z wnioskami z badań przełożył się na frekwencję i atmosferę.

Wzmocnienie sprawczości i kompetencji zespołu

Młodzież podkreślała:

- profesjonalne podejście do organizacji – od promocji, przez logistykę, po obsługę koncertów i aktywności,

- fakt, że „pomagali sobie nawzajem” – reagowali na pojawiające się potrzeby, przejmowali zadania w trakcie wydarzenia,
- przekonanie, że po tym doświadczeniu byłoby w stanie samodzielnie zorganizować kolejne imprezy tej skali.

Ważnym elementem było zaangażowanie lokalnego artysty - rapera, który:

- wzmocnił wiarygodność wydarzenia,
- przyciągnął odbiorców jako rozpoznawalny głos młodego pokolenia,
- stał się dla organizatorów partnerem, a nie tylko „gwiazdą do opłacenia”.

Ruch, który wychodzi poza pojedyncze wydarzenie

W ewaluacji podkreślono, że:

- zarówno grupa wirtualna, jak i grupa inicjatywna „RuszMY Jastrzębie” działają dalej,
- projekt zaczyna się przekuwać w lokalny ruch młodzieżowy – formę dłuższej współpracy zamiast jednorazowej akcji,
- trwa poszukiwanie nowych źródeł finansowania oraz partnerów do działań w obszarze kultury, twórczości i integracji młodzieży.

Młodzi bardzo wysoko ocenili współpracę z przedstawicielkami Łaźni Moszczenica:

- jako przykład mądrego, adekwatnego i ciepłego wsparcia,
- opartego na zaufaniu i gotowości do przyjęcia wniosków z diagnozy, nawet jeśli oznaczało to rezygnację z „własnej” przestrzeni na rzecz lokalizacji wybranej przez młodych.

Wyzwania

W trakcie realizacji pojawiło się kilka istotnych wyzwań:

- przerwy i spadek dynamiki w okresie wakacyjnym, kiedy część zespołu była mniej dostępna,
- promocja – młodzież wskazywała, że warto byłoby zacząć ją wcześniej i inaczej poprowadzić koncepcję działań w mediach społecznościowych,
- konkurs na strój – brak doprecyzowanego regulaminu sprawił, że trudno było wybrać zwycięzcę, co wymagało improwizacji „na wesoło”,
- drobne kwestie organizacyjne, jak np. gubienie identyfikatorów,
- naturalne obciążenie związane z koordynacją wielu aktywności rozproszonych na dużej przestrzeni.

Sposoby sprostania wyzwaniom

Zespół poradził sobie z wyzwaniami, opierając się na:

- elastyczności i poczuciu humoru – np. potencjalny problem z regulaminem konkursu został obrócony w żart, co utrzymało dobrą atmosferę,
- wzajemnym wsparciu – młodzi reagowali na to, co się dzieje „tu i teraz”, przejmowali zadania i pomagali sobie nawzajem, co stabilizowało przebieg wydarzenia,
- profesjonalnym podejściu do produkcji – mimo młodego wieku organizatorzy

zadbali o przebieg koncertu DJ, występ rapera i innych aktywności tak, aby publiczność nie odczuwała zaplecza stresu czy napięcia,

- utrzymaniu ciągłości pracy w okrojonym składzie podczas wakacji – co umożliwiło szybkie tempo przygotowań w końcówce,
- partnerskiej relacji z Łażnią Moszczenica – otwartość instytucji na wnioski z diagnozy i przeniesienie wydarzenia na OWN była ważnym elementem budowania zaufania i poczucia podmiotowości młodych.

Podsumowanie

„RuszMJ Jastrzębie” to przykład projektu, który:

- wyrósł z konkretnej diagnozy potrzeb młodzieży i przełożył ją na realną zmianę w miejskiej przestrzeni,
- stworzył otwartą, plenerową przestrzeń dla młodych, w której mogły spotkać się różne grupy i pokolenia,
- wzmocnił sprawczość organizatorów – dając im doświadczenie kompleksowej produkcji wydarzenia kulturalnego,
- zainicjował dłuższy proces – załazek lokalnego ruchu młodzieżowego, który szuka dalszych możliwości działania i nowych partnerów,
- pokazał wartość mądrego wsparcia instytucjonalnego – takiego, które nie narzuca rozwiązań, lecz towarzyszy młodym i uznaje ważność ich głosu.

Projekt potwierdził, że dobrze poprowadzona diagnoza, odwaga w podążaniu za jej wnioskami oraz zaufanie do młodych mogą przynieść wydarzenie, które staje się czymś więcej niż jednorazową imprezą – początkiem długofalowej zmiany w lokalnej tkance społecznej.

Nazwa projektu lokalnego: „Hej tam wysoko w górach juhasi grajóm”

Data spotkania ewaluacyjnego: 14.11.2025

Początek / wprowadzenie

Celem spotkania była wspólna refleksja nad doświadczeniami z projektu: „Chcemy posłuchać, jak Wam się pracowało, co było ważne, co się udało i czego się nauczyliście”. Uczestnicy mieli za zadanie dokończyć zdanie: „Nasz projekt był dla mnie...”. Najczęściej pojawiały się określenia „duże wyzwanie”, „przeżycie stresowe i naukowe”, „nowa motywacja do działania”, „moment przełomowy”.

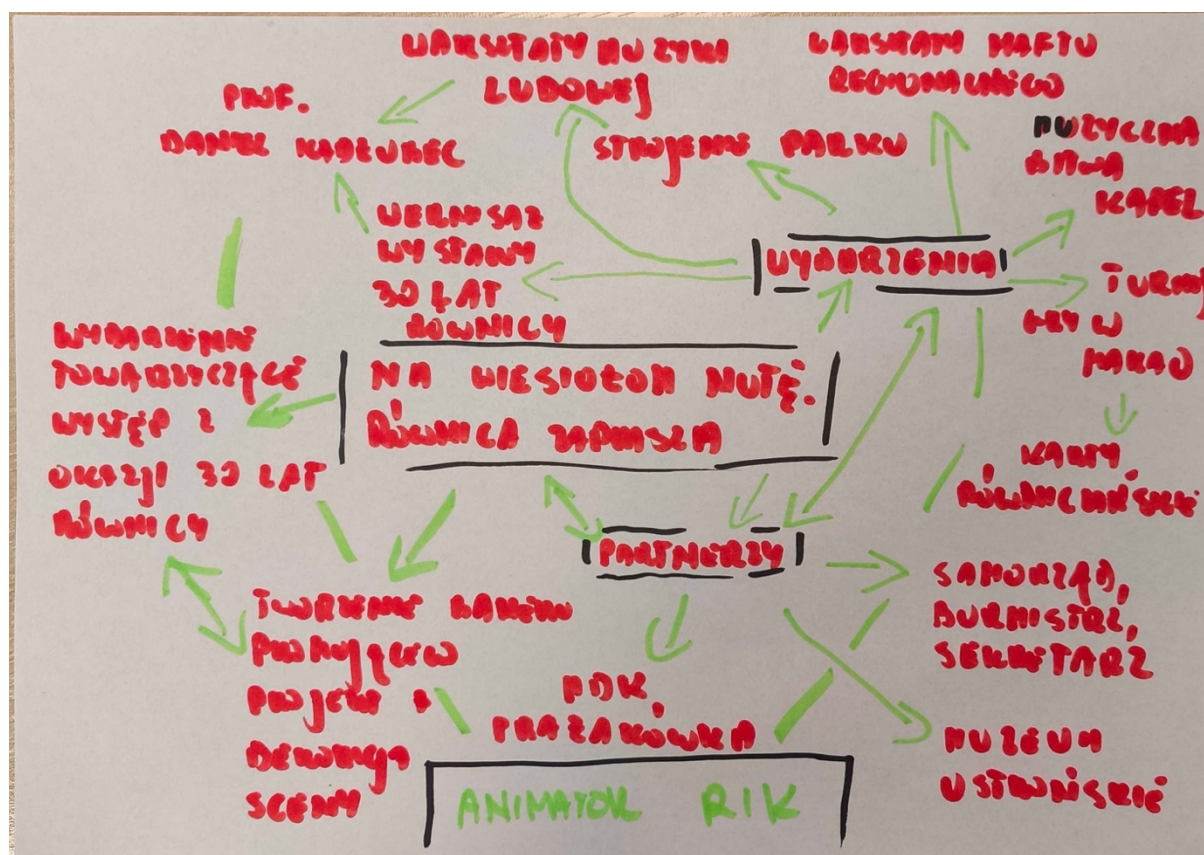
Diagnoza i start projektu

Pomysł na projekt rodził się ewolucyjnie - od burzy mózgów, przez rozmowy i obserwacje oraz spacer badawczy po mieście. Kluczowym odkryciem w diagnozie był brak widocznych lokalnych motywów kulturowych w przestrzeni Ustronia, co wyróżniło potrzebę podkreślenia regionalnej tożsamości i aktywizacji mieszkańców, zwłaszcza

młodych. Potrzeby realizowane w projekcie wynikały z chęci wzmocnienia świadomości o lokalnej kulturze i większego dostępu do regionalnych wartości.

Realizacja

Praca nad projektem była złożona - uczestnicy wskazywali na trudności organizacyjne, konieczność synchronizacji czasu i obowiązków oraz wyzwania budżetowe. Współpraca młodych z dorosłymi, instytucjami i partnerami okazała się zaskakująco otwarta i wspierająca, zwłaszcza ze strony samorządu i muzeum. Zaskoczeniem było to, jak niewielki ruch inicjatywy był w stanie uruchomić zaangażowanie instytucji. Uczestnicy podkreślali, że mimo początkowej mobilizacji grupy, w trakcie realizacji pojawiły się wyzwania związane z utrzymaniem zaangażowania i efektywnością pracy zespołowej.

Efekty i znaczenie

Najważniejszym efektem projektu był powstały baner - nie tylko jako przedmiot, lecz jako proces twórczy, integrujący grupę oraz aktywizujący osoby z zewnątrz. Uczestnicy zauważyli poprawę organizacji pracy, wzrost poczucia wspólnoty i większą gotowość do działania. Oprócz banera powstały także wydarzenia: wystawa w muzeum, warsztaty haftowania i inne aktywności, które spotkały się z

zainteresowaniem odbiorców. Projekt wpłynął na lepszą współpracę z lokalnymi instytucjami oraz wzmocnił relacje zespołowe.

Refleksja i przyszłość

Zespół nauczył się lepszej organizacji, pracy w grupie, rozwiązywania problemów i sprawniejszej komunikacji w różnych sytuacjach. Wskazano, co można by poprawić - m.in. bardziej intensywne i skondensowane działania eventowe, lepsze rozłożenie czasu oraz wyciągnięcie wniosków z niedoskonałości przy poszczególnych zadaniach. Pojawiła się chęć kontynuacji współpracy z muzeum oraz powtórzenia wybranych aktywności. Na zakończenie uczestnicy dokończyli zdanie: „BMK to dla mnie...”, podkreślając, że był to „super doświadczenie”, „nowa motywacja do działania” i „przełom” w rozwoju osobistym i grupowym.

Podsumowanie ogólne

Projekt BMK realizowany w Ustroniu stanowił ważną inicjatywę, która nie tylko uwidoczniła lokalne wartości kulturowe, ale także zintegrowała młodych mieszkańców oraz wzmocniła współpracę pomiędzy instytucjami, samorządem i środowiskiem lokalnym. Proces pracy okazał się źródłem nowych umiejętności, odkryć oraz trwałych efektów w postaci wspólnych działań, wyrobów artystycznych i kontaktów.

Kluczowe wnioski

- Potrzeba intensyfikacji działań na rzecz widoczności lokalnej kultury wyniknęła z przestrzennej obserwacji i diagnozy — w rozmowach uczestników podkreślano brak motywów regionalnych w codziennym życiu Ustronia.
- Swobodna, partnerska współpraca młodych z dorosłymi, instytucjami i samorządem była motorem pozytywnych zmian i uruchamiała dodatkowe wsparcie dla projektu.
- Proces pracy zespołowej — mimo trudności — znacząco wpłynął na integrację grupy, podnosząc kompetencje organizacyjne, komunikacyjne i artystyczne uczestników.
- Efekty działań (baner, warsztaty, lokalne wydarzenia) są trwałym śladem projektu i mogą być inspiracją do dalszych działań w mieście.

Główne wyzwania

- Trudności organizacyjne: synchronizacja czasu i obowiązków, niewystarczająca mobilizacja niektórych uczestników, ograniczone zasoby i budżet.
- Potrzeba lepszej promocji i dotarcia do odbiorców spoza stałej grupy uczestniczących, by zwiększyć frekwencję na wydarzeniach.
- Bariery techniczne i czasowe (np. opóźnienia w przygotowaniu baneru, niespodziewane zmiany w harmonogramie), które wpływały na efektywność realizacji działań.
- Zjawisko spadku zaangażowania na dalszym etapie pracy — początkowa

mobilizacja grupy wygasła z czasem, co wymagało dodatkowego wsparcia motywacyjnego.

Sposoby radzenia sobie z wyzwaniami

- Lepsza organizacja działań, rozłożenie ich w czasie lub koncentracja w krótszym, intensywniejszym okresie, co ułatwia zarządzanie projektem i promocję.
- Wyciąganie wniosków z popełnionych błędów – uczenie się na bazie własnych doświadczeń, wdrażanie poprawek w kolejnych edycjach.
- Wspieranie motywacji członków zespołu poprzez integrujące aktywności i rozdzielanie odpowiedzialności za poszczególne zadania.
- Skorzystanie z partnerskiego wsparcia samorządu oraz instytucji lokalnych – ich szybka reakcja była kluczowym wsparciem organizacyjnym i promocyjnym projektu.
- Utrzymanie otwartej komunikacji, konsultowanie pomysłów i elastyczność w podejściu do pojawiających się trudności.

Nazwa projektu lokalnego: Kongres Przyszłości

Data spotkania ewaluacyjnego: 19.11.2025

Diagnoza i geneza projektu.

Punktem wyjścia dla projektu było doświadczenie „kręcenia się w kółko” – poczucie utknięcia w procesie planowania inicjatywy, która długo nie przybierała ostatecznego kształtu. Podczas spotkań online i warsztatów od czerwca 2025 roku zespół wielokrotnie wracał do tych samych pomysłów, narzędzi i scenariuszy, mając wrażenie, że „dochodzi do tego samego miejsca”, niezależnie od obranego kierunku.

Pierwotną koncepcją był duży kongres technologiczny – wydarzenie z udziałem dużych firm, pokazami najnowszych rozwiązań i szerokim zapleczem technologicznym. Szybko okazało się jednak, że skala tego pomysłu jest nieadekwatna do dostępnego budżetu (15 000 zł) oraz możliwości organizacyjnych partnerów. Symboliczny „Stadion Śląski” – jako wyobrażona scena wydarzenia – okazał się poza zasięgiem finansowym i logistycznym.

Diagnoza obejmowała kilka kluczowych obszarów:

- napięcie między marzeniem a realnymi zasobami – bardzo ambitna wizja przy ograniczonym czasie, budżecie i zapleczu instytucjonalnym,
- odwrócony model projektowania – najpierw pojawiły się środki, a dopiero potem pomysł („mamy pieniądze, wymyślmy, co z nimi zrobimy”), co generowało paradoksalną trudność w wydaniu budżetu,
- specyfika środowiska technologicznego – hermetyczność branży, wysoki koszt ekspertów oraz mała dostępność osób gotowych dzielić się wiedzą w formule otwartego, młodzieżowego wydarzenia,
- dystans młodzi–instytucja – młodzi liderzy „zderzali się” z instytucją (biblioteką/mediateką, instytutem) bez pośredników, ucząc się, że za wydarzeniem

stoją nie tylko pomysły, ale także procedury, prawo podatkowe i konkretne terminy,

- rozproszenie zespołu – współpraca osób z różnych miejscowości, środowisk i dziedzin (technologie, energetyka, social media) wymagająca dodatkowego wysiłku komunikacyjnego.

Na tej podstawie zespół przeformułował pierwotny pomysł: zamiast „wielkiego kongresu technologicznego” powstała koncepcja „Kongresu Przyszłości”, łączącego tematykę technologii, bezpieczeństwa cyfrowego, edukacji i relacji społecznych, osadzonych w realnym doświadczeniu młodych.

Realizacja projektu

Projekt został zrealizowany w warunkach silnej presji czasu – intensywna faza organizacyjna trwała ok. dwóch tygodni. Współpracę tworzył trzysobowy zespół młodych liderów przy wsparciu opiekunów z instytucji, z koniecznością przejścia „na innego prowadzącego” w końcowej fazie projektu. Zmiana opiekuna oraz formalne wymogi (umowy, faktury, zgłoszenia do ZUS, zaświadczenia studenckie) stały się ważnym elementem praktycznego uczenia się realiów pracy projektowej.

Format wydarzenia:

- otwarte wydarzenie w Sosnowcu, z udziałem ok. 200 uczestników (limitowanymi możliwościami sali),
- panele i rozmowy z zaproszonymi gośćmi (m.in. ratownicy, przedstawiciel policji, osoby związane z bezpieczeństwem, działaniami społecznymi, „młodym zapleczem politycznym”),
- elementy interaktywne, w tym szczególnie zapamiętany quiz o cyberbezpieczeństwie, który zaangażował młodzież do tego stopnia, że – jak opisywali organizatorzy – „emocje sięgały zenitu”.

W trakcie przygotowań zespół kilkakrotnie przeprojektowywał wydarzenie:

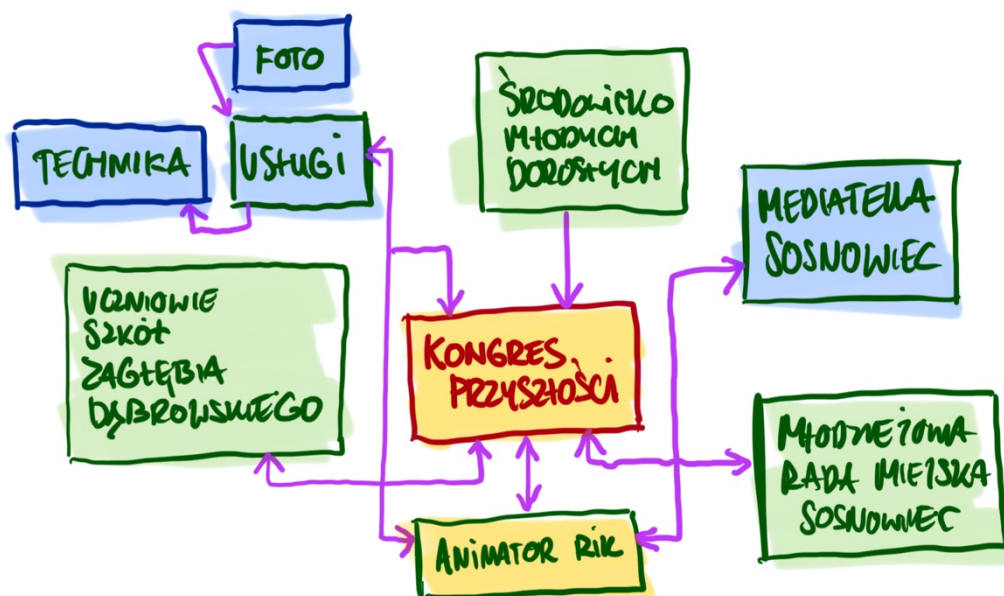
- od abstrakcyjnego, „idealnego” kongresu technologicznego z dużymi firmami,
- przez koncepcję kongresu przyszłości z mocnym akcentem na technologie,
- do ostatecznej formy, w której relacje międzyludzkie, odpowiedzialność i współpraca stały się równie ważne jak technologia sama w sobie.

Duże znaczenie miały:

- mobilizacja kontaktów lokalnych – szczególnie sieci jednego z młodych liderów w Sosnowcu, bez których – jak podkreślano – wydarzenie nie mogłoby się odbyć w tej skali,
- zaufanie w zespole – bardziej doświadczone osoby oddawały pole młodszy, pozwalając im prowadzić wydarzenie i współkształtować jego program,
- improwizacja i elastyczność – zwłaszcza w obszarze obsługi technicznej, którą w praktyce w dużej mierze przejął jeden z członków zespołu, reagując na problemy ze

sprzętem i niedostateczną obecnością obsługi technicznej wskazanej przez mediatekę.

W relacjach z partnerami pojawiły się także doświadczenia ambiwalentne – obok świetnych wystąpień ratowników, policjanta, lokalnych liderów i ekspertów, zespół zmierzył się z sytuacją prelegenta, który potraktował wystąpienie głównie jako okazję do autopromocji. To stało się ważną lekcją dotyczącą doboru gości, briefingu oraz precyzyjnego określania ról.

Efekty i wnioski

Wzmocnienie osobiste i rozwój kompetencji

W wypowiedziach uczestników pojawiały się silne wątki osobistego wzmocnienia:

- jedna z młodych liderek: przełamała stres związany z wystąpieniami publicznymi, kilkakrotnie zabierając głos jako współorganizatorka, odkryła, że lubi mówić do większej publiczności i widzi w tym możliwą ścieżkę rozwoju zawodowego, zyskała nowe kontakty i poczucie, że potrafi współtworzyć duże wydarzenie,
- członek zespołu odpowiedzialny m.in. za kwestie techniczne: doświadczył „zderzenia z instytucją” twarzą w twarz, bez pośredników – jako młody współorganizator, który musi realnie „dogadać się” z partnerami instytucjonalnymi, był pozytywnie zaskoczony frekwencją i atmosferą – obecnością młodzieży i ich zaangażowaniem, zobaczył, że nawet jeśli nie wszystko jest „dopięte na ostatni

guzik”, dobrze przygotowane wydarzenie może się udać, co wzmocniło jego motywację do dalszych działań,

- kolejny członek zespołu: potraktował Kongres Przyszłości jako ważne, kolejne doświadczenie organizacyjne, w którym „włożył dużo serca”, uczył się współpracy z młodszymi osobami (17–18 lat), wymiany perspektyw i wspólnego podejmowania decyzji, zobaczył realny wpływ wydarzenia – zaangażowanie ok. 200 osób, żywy odbiór paneli i quizu, feedback od uczestników.

Wszyscy zgodnie podkreślali: to wydarzenie ich wzmocniło – jako osoby, jako zespół i jako początkujących liderów lokalnych społeczności.

Relacje, sieci i zmiana optyki

Kongres Przyszłości okazał się w praktyce:

- kongresem relacji – spotkaniem różnych środowisk (młodzież, polityka młodzieżowa, służby mundurowe, eksperci, instytucja kultury),
- laboratorium współpracy z instytucją – młodzi zyskali wiedzę o tym, „co jest po drugiej stronie” wydarzenia: procedury, obieg dokumentów, ograniczenia czasowe księgowości, kwestie podatkowe, zaświadczenia studenckie, rozliczenia zagranicznych faktur,
- przestrzenią budowania zaufania – zarówno wewnątrz zespołu, jak i między młodymi a instytucjami (mediateka, biblioteka, instytut, partnerzy).

W refleksji podsumowującej wybrzmiał ważny wniosek: przyszłość i technologia nie mają sensu bez wymiaru relacyjnego – bez realnej poprawy jakości życia społeczności, dzielenia się zasobami i odpowiedzialności za innych. Kongres Przyszłości przesunął akcent z technologii jako celu na technologię jako narzędzie w kulturze bycia razem.

Nauka o granicach i możliwościach instytucji

Projekt stał się również praktyczną lekcją „wydajności instytucji”:

- młodzi zobaczyli, że instytucja ma swoje rytmy, procedury, deadliney (np. godzina 14:00 jako ostateczny termin na dostarczenie zaświadczeń do ZUS),
- zrozumieli, że marzenia nie mają limitu, ale system – tak; to wymaga realistycznego planowania i wcześniejszego rozpoczynania procesów formalnych,
- doświadczyli, jak ważne jest posiadanie „pod ręką” dokumentów (np. zaświadczeń studenckich) i przygotowanie się na współpracę w oparciu o umowy cywilnoprawne.

Wyzwania

W trakcie realizacji projektu ujawniły się następujące wyzwania:

- długotrwałe „lagi” w przygotowaniach, przerywane intensywnymi zrywami pracy,
- kilkukrotna zmiana koncepcji wydarzenia – od kongresu technologicznego do Kongresu Przyszłości, a w praktyce do kongresu relacji,
- ograniczony czas na finalną organizację (ok. półtora–dwóch tygodni intensywnej pracy),

- trudności z doбором i dostępnością prelegentów technologicznych, wysoka odpłatność części ekspertów, hermetyczność środowiska,
- konieczność szybkiego nauczenia się realiów formalno-prawnych (umowy, podatki, ZUS, rozliczenia faktur zagranicznych),
- rozczarowanie jakością obsługi technicznej wskazanej przez partnera instytucjonalnego (brak realnej opieki, problemy z mikrofonami, brak obecności na sali),
- ryzyko związane z doбором prelegentów – przykład gościa, który skupił się na autopromocji, a nie na temacie, pokazał, jak łatwo panel może „odpłynąć” od celu.

Sposoby sprostania wyzwaniom

Zespół poradził sobie z wyzwaniami dzięki:

- mobilizacji w końcowej fazie – intensywny sprint organizacyjny, który pozwolił „wyjść z kołowrotka” i doprowadzić wydarzenie do skutku,
- przeprojektowywaniu koncepcji – rezygnacji z nierealistycznych pomysłów na rzecz formuły dopasowanej do dostępnych zasobów,
- oparciu się na relacjach – wykorzystaniu sieci kontaktów, szczególnie jednego z młodych liderów w Sosnowcu, oraz zaufaniu do kompetencji poszczególnych członków zespołu,
- przejęciu odpowiedzialności – jeden z członków zespołu wziął na siebie faktyczną obsługę techniczną, minimalizując skutki słabej zewnętrznej obsługi,
- otwartej, szczerzej rozmowie w trakcie ewaluacji – zespół nazwał po imieniu zarówno sukcesy, jak i niedociągnięcia, traktując to jako wspólne doświadczenie uczenia się,
- refleksji nad planowaniem – wyciągnięto wniosek o konieczności wcześniejszego startu z formalnościami i o tym, że lepiej mieć więcej czasu niż „wisieć na kłamece księgowości”.

Podsumowanie

„Kongres Przyszłości” stał się:

- przykładem, jak z trudnego, „zawieszonego” procesu może powstać wydarzenie o dużej wartości dla młodych i społeczności lokalnej,
- laboratorium relacji – między młodymi, instytucjami, służbami i ekspertami,
- szkołą projektowania – uczącą, jak łączyć ambicję z realnymi zasobami, jak zarządzać czasem, budżetem i ryzykiem,
- doświadczeniem, które wzmocniło młodych liderów i pokazało, że są w stanie „rozbić bank w dwa tygodnie”, jeśli tylko zespół się zmobilizuje.

Projekt wyznaczył także kierunek na przyszłość: potrzeba więcej czasu na planowanie i formalności, większa uważność na dobór partnerów technicznych i prelegentów, a jednocześnie zachowanie przestrzeni na dynamikę, spontaniczność i relacyjny wymiar działań – bo to właśnie on okazał się sercem Kongresu Przyszłości.

Posumowanie raportu

Program BMK 2025 w woj. śląskim potwierdził skuteczność modelu łączenia standaryzowanych ram (diagnoza, edukacja, wsparcie animatorów, ewaluacja on-going i ex-post) z dużą elastycznością. Projekty Lokalne były realnie zakorzenione w doświadczeniach młodych i lokalnych diagnozach – to one decydowały o wyborze oraz form działania.

Wspólnym mianownikiem wszystkich projektów jest wzmocnienie podmiotowości młodych: ich głos przekładał się na konkretne decyzje (np. zmiana lokalizacji, przeformułowanie koncepcji wydarzenia, otwieranie instytucji na nowe grupy odbiorców). BMK zadziałało jako „szkoła sprawczości” – młodzi uczyli się produkcji wydarzeń, pracy w zespole, radzenia sobie z presją czasu, formalnościami i współpracą z instytucjami. Równolegle następowało „uczenie się instytucji” – biblioteki, domy kultury, samorząd i muzeum testowały role partnerów wspierających, a nie dominujących.

Ewaluacje terenowe pokazały, że kluczowym zasobem programu są relacje: wewnątrz zespołów młodzieżowych, między młodymi a dorosłymi, pomiędzy instytucjami i lokalnymi liderami. Tam, gdzie instytucje były gotowe zaufać młodym i iść za wynikami diagnozy, projekty generowały trwałe zmiany: nowe przestrzenie spotkania, załączki ruchów młodzieżowych, stałe grupy odbiorców, pogłębioną współpracę z instytucjami kultury.

Wyzwania powtarzające się w różnych projektach były podobne: przerwy wakacyjne i „zrywy” pracy zamiast stabilnego rytmu, ograniczenia formalno-prawne i budżetowe, presja czasu, niedostatki promocji oraz pierwsze zderzenie z realiami obsługi technicznej i wyboru prelegentów. Sposób ich przewyżczania (elastyczność,

19

poczucie humoru, podział zadań według mocnych stron, wykorzystanie sieci kontaktów) pokazuje, że BMK pełni także funkcję laboratorium uczenia się na błędach.

Meta-wniosek: Projekty Lokalne BMK 2025 nie są jedynie serią udanych wydarzeń, lecz procesem zmiany instytucjonalno-społecznej. Program tworzy ramy, w których młodzi mogą projektować kulturę „dla siebie i z innymi”, a instytucje – testować bardziej partnerski, relacyjny model działania. Tam, gdzie ten układ zadziałał, widać początek długofalowych procesów: ruchów młodzieżowych, otwarcia instytucji na nowe grupy i przeformułowania myślenia o kulturze jako przestrzeni wspólnej, a nie wyłącznie „oferty”.

Serdecznie dziękujemy wszystkim uczestnikom i Partnerstwom Lokalnym za zaangażowanie i współpracę w realizacji Programu. Wasza praca, kreatywność i determinacja przyczyniły się do sukcesu podejmowanych inicjatyw oraz osiągnięcia założonych celów. Jesteśmy przekonani, że efekty wspólnych działań będą miały trwały wpływ na rozwój lokalnych społeczności. Dziękujemy za zaufanie i liczymy na kontynuację współpracy w przyszłości.

Maciej Zygmunt